

zrelih jagod in jih razdelil vse takim ljudem, o katerih je vedel, da se bodo z vso skrbjo poprijeli vzgoje. In koj prva bratev je bila pri vseh obilna, po drugej bratvi pa so že začeli na to misliti, kako bi kavo na debelo vzgajali. V tem je nastala na otoku nesreča, ki je pa kavi koristila. Največji del stanovništva se je bavil do sedaj z vzgojem kakavovca, od katerega dobivamo čokolado. Strašen orkan, kakoršnega niso pomnili, nagnal je morske valove na otok, ki je poruval in odnesel vse kakaovce. Po ogromnem prostoru, kjer je dosedaj raslo lahtno in plodonosno drevje, stala je voda. No delavne roke so priredile kmalu zopet plodno zemljišče, in ker so se zanašali, da jim kava povrne blagostanje, kmalu so nastali prekrasni nasadi, katerih je bilo od leta do leta več. Tako so ljudje kmalu pozabili nesreče, katera jih je bila zadela. Koj po prvej bratvi so sklenili naselniki, da kavo presade tudi na St. Domingo, Guadeloupe in bližnje otoke. In povsodu tu je uspevala kava prav krasno in postala pravi blagor. Rodni in bogati ti kraji v francoskih kolonijah imajo svoje blagostanje zahvaliti skrbi in nastojanju De Clieuxa. In bili so mu tudi zahvalni ter so mu odredili letno nagrado, ki jo je do smrti užival. Martinique je imel 1850. l. že 8 milijonov kavovcev, in dobival je na leto 50.000 centov kave.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

VI. seja bila je zanimiva, rešiti ji je bil obširen dnevni red, katerega pa ni rešila mnogo nad polovico, za to ker je deželni zbor obravnaval proračun normalno-šolskega zaklada, in pa zavolj 2 interpelacij, katere je v kočevskih šolskih zadevah do vlade stavila narodna stranka, prvo zavolj odstavljenja okrajnega šolskega nadzornika Komljanca, drugo zavolj postopanja kočevskega okrajnega glavarja Thomana glede vpeljave nemške službe Božje v Dragi. Tu sledite do besede obe interpelaciji in pa odgovor gospoda deželnega predsednika barona Winkler-ja na prvo interpelacijo.

Interpelacija glede odstavljenja g. Ivana Komljanca od c. kr. okrajnega šolskega nadzorstva se glasi:

Visoko predsedstvo c. kr. deželne vlade!

Časniki so razglasili, da je bil meseca julija t. l. c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Ivan Komljanec v Kočevji neposredno po njega prevzvišenosti gosp. naučnem ministru od nadzorništva odstavljen, in da se je to tako zgodilo, da c. kr. deželni šolski svet ni bil prej vprašan, da se proti g. nadzorniku ni vršila prej nikaka disciplinarna preiskava, in da on prej niti na kak odgovor ni bil klican.

Po deželni postavi z dne 25. februarja 1870 o šolskem nadzorstvu ne imenuje c. kr. okrajne šolske nadzornike naučni minister, ampak le na podlogi trojega (terna) predloga c. kr. deželnega šolskega sveta, in to na šest let.

Zatoraj je ta ministrov korak popolnoma nenavaden in z ozirom na deželno postavo čisto nepričakovan, ter se sodi, da so ga provzročili kočevski agitatorji nemškega „šulferajna“, katerim nepristransko delovanje nadzornikovo ni bilo po godu, z denuncijacij naravnost ministru poslanimi. Zakaj znano je, da imajo agitatorji nemškega „šulferajna“ navado, kovati vsakovrstne pritožbe, na katere nalove potem od nevednih ljudij, tudi slovenskih, podpise, ter potem nadlegovati ž njimi šolske oblasti in še samega ministra.

Razumljivo je, da je pri teh okoliščinah napravil ta slučaj na slovensko prebivalstvo najslabejši vtis. Čudno se zdi ljudem, da postopa minister za peščico Kočevarjev s toliko energijo s prezirom c. kr. deželne šolske oblasti, brez kake natančnejše preiskave in brez ozira na deželno šolsko postavo, v tem, ko tam, kjer gre za ustavne pravice Slovencev, n. pr. na Koroškem Štajarskem, Primorskem in v Istriji, vlada ne kaže niti energije, niti prave volje. Tudi podpisani mislimo, da ministerstvo c. kr. okrajnega nadzornika, predno preteče njegova šestletna doba, brez nasveta c. kr. deželnega šolskega sveta ne more odstaviti, ker bi bile drugače dotične določbe deželne postave brez pomena. Vrh tega nam potrjujejo avtonomni zastopniki c. kr. deželnega in c. kr. okrajnega šolskega sveta, da proti g. Komljancu ni bilo nikoli nikake opravičene pritožbe v obravnavi. Zatoraj je vsa podoba, da je bil minister v kočevskih šolskih razmerah najbrž od neke nepoklicane strani silno slabo podučen, ter se spoštljivo podpisani usojamo vprašati predsedstvo c. kr. deželne vlade: Iz katerih vzrokov in po katerih vplivih je bil imenovan g. c. kr. okrajni šolski nadzornik brez disciplinarne preiskave in brez vednosti c. kr. deželnega šolskega sveta odstavljen?

V Ljubljani, 31. oktobra 1890.

Sveteč, Kavčič, Lavrenčič, Pakiž, Ogorelec, Klun, dr. Tavčar, dr. Vošnjak, Povše, Hribar, dr. Papež, dr. Bleiweis, Detela, Murnik, Dragoš, Stegnar, Klein.

(Dalje prihodnjič.)

Dnevni red

VII. seje deželnega zbora kranjskega v Ljubljani dné 4. novembra 1890. l. ob 10. uri dopoldne.

1. Branje zapisnika VI. deželno-zborske seje dne 31. oktobra 1890.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 38. Poročilo deželnega odbora o prošnji občine Hrenovice za ustanovitev samostojnega cestnega skladovnega okraja.

4. Priloga 49. Poročilo deželnega odbora o načrtu glede preskrbljevanja vode za občino Ambrus v Suhi krajini.
5. Priloga 50. Poročilo deželnega odbora o prošnji podobčine Orle, da se izloči iz občine Dobrunje in napravi za samosvojo občino.
6. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občine Jesenice in drugih občin za preložitvev okrajnega sodišča in davčnega urada iz Kranjske gore na Jesenice.
7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu muzejskega zaklada za leto 1889. in o proračunu za leto 1891. (k prilogi 6.)
8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji županstva na Planini pri Vipavi glede podpore za napravo glavne poti na Planino.
9. Ustno poročilo finančnega odseka o podporah za zgradbe ljudskih šol (k prilogi 39.) in o prošnjah krajnega šolskega sveta v Hinah glede podpore za popravo šolskega poslopja, krajnega šolskega sveta v Tržiši glede podpore za šolsko zgradbo, in občine Ustija za odpis posojila 223 gld. 48 kr. za zgradbo šole.
10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Nomenclature v Bohinji za podporo v namen uravnave Save.
11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občin Adlešiče in Tribuče za podporo, da se preiskujejo nekateri studenci in dobi pitna voda.
12. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o letnem poročilu :
§ 1. „Rešitev v najvišje potrjenje predloženih zakonskih načrtov in sklepov ;“
§ 2. „Davki.“
13. Razgovor glede odgovora na interpelacijo gospoda poslanca L. Svetca in tovarišev o tem, da je bil c. kr. okrajni šolski nadzornik Ivan Komljanec v Kočevji odstavljen nadzorništva.
14. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu blazniškega zaklada za leto 1891. (k prilogi 24.)
15. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Franceta Spintre, nadučitelja v Kočevji, za pospeševanje ustanovljanja hranilnih in posojilnih zadrug.
16. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji društva za varstvo avstrijske vinoreje v Badenu pri Dunaji za pokončavanje trtne uši.
17. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji predstojništva Lichtenthurn-ove sirotišnice za zvikšanje deželnih ustanov.
18. Ustno poročilo finančnega odseka „o § 5. letnega poročila, marg. št. 12“ glavna bilanca in proračun loterijskega posojila glavnega mesta Ljubljane.“
19. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji pogorelca Jerneja Habbjana in drugih iz Babnegorice za podporo.
20. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajno cestnega odbora Logaškega glede podpore za zgradbo ceste Logatec-Rovte.
21. Ustno poročilo finančnega odseka o zgradbi dveh hiš za stanovanja paznikov prisilne delavnice (k prilogi 37.).
22. Ustno poročilo finančnega odseka o državnem prispevku k stavbnim troškom razširjenja in prezidanja prisilne delavnice in ob obravnavah z onimi deželami, katere uporabljajo ta zavod (k prilogi 41.).
23. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji županstva na Vrhniki glede podpore za ondotno občinsko bolnico.
24. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji krajnega šolskega sveta v Dolenjem Logatci glede podpore za vzdrževanje šolske delarne.
25. Ustno poročilo finančnega odseka o dovršeni zgradbi dveh novih oddelkov v blaznici na Studenci (k prilogi 43.)
26. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji trga Cerknice, da se pošlje deželni inženir zaradi preiskave pitne vode.
27. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Josipa Tomazina, bivšega paznika v prisilni delavnici, za normalno provizijo.
28. Ustno poročilo upravnega odseka zadevajoč brezplačni odstop nekaterih zemljiških parcel poleg deželnega muzeja Rudolfinuma za napravo javnega prostora (k prilogi 5.).
29. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji podobčine Rakitna zaradi podpore za zgradbo občinske ceste iz Rakitne do Borovnice.
30. Ustno poročilo upravnega odseka o razširjanju trtne uši po Kranjskem (k prilogi 16.).

Predstoječega dnevnega reda rešilo se je samo prvih 12 točk, ako ravno je seja trajala do $\frac{1}{4}$ na 4. uro, ker je bil razgovor o odgovoru vladnem na interpelacijo poslanca Svetec-a jako obširen.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Deželni zbor Kranjski. razpravljal je v včerajšni burni seji poleg gospodarskih vprašanj, najbolj poreče politično vprašanje: šolsko in narodno vprašanje na Kočevskem, katero se je pričelo z interpelacijama prejšnje seje v zadevah okrajnega šolskega nadzornika Komljanca in o delovanju okrajnega glavarja Thomana glede vpeljave nemške službe Božje na Dragi. Pri včerajšnji razpravi je očitno zvonec nosil dr. Tavčar enako glede vsebine kakor oblike svojega govora. Faktum, da je minister